herpy

GEKKOER

Giant bent-toed gecko

Cyrtodactylus irianjayaensis

En stor, kraftig og nataktiv jordgekko fra regnskoven i den vestlige del af Ny Guinea, med skarpt tegnede bånd og lange, skarpe kløer. Arten er sjælden i terrarier, kræver høj luftfugtighed og kølig varme og passer bedst til en holder, der har prøvet gekkoer før.

Familie: Gekkonidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-35 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**90 × 45 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**21-23 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**100-130 dage** ved 24-27 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Utilstrækkelige data (DD)**

Arten er ikke opført på CITES eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen særlige tilladelser ved køb og salg. Den er på IUCN's rødliste vurderet som utilstrækkeligt kendt (DD). Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Der er kun få dyr i fangenskab, og mange er formentlig indfangede i naturen.

Om arten

Cyrtodactylus irianjayaensis er en stor og kraftigt bygget gekko i slægten *Cyrtodactylus*. Voksne dyr bliver over 30 cm inklusive hale, og de 30-35 cm i faktaboksen er et skøn. Kroppen er dækket af små knopper, og tegningen består af mørke tværbånd på en lysere grund. Kanten på båndene er takket, og det er det mest brugte kendetegn, når arten skal skelnes fra *C. louisiadensis*, som den længe blev forvekslet med. Tæerne er lange og bøjer let i leddet, og alle fødderne har store, skarpe kløer.

Arten blev beskrevet i 2001 af Herbert Rösler ud fra dyr fra den vestlige del af Ny Guinea. Det videnskabelige artsnavn henviser til typelokaliteten, den tidligere indonesiske provins Irian Jaya. Inden da blev dyrene solgt som en ny-guineansk form af *C. louisiadensis*. En senere gennemgang af slægtens arter på Ny Guinea har adskilt de to.

Gekkoen er et rovdyr, der æder store byttedyr, og den har ry for at være sart. Det passer ikke, hvis kravene til fugt og temperatur er opfyldt. Den er ikke et dyr til håndtering. Den stresses let og kan give et solidt bid med kløer og kæber. Til gengæld er den spændende at se på om aftenen, når den kommer frem og jager. Levetiden er ikke dokumenteret, og de 10-15 år i faktaboksen er et skøn ud fra andre store gekkoer.

Udbredelse og levested

Cyrtodactylus irianjayaensis findes på den vestlige del af Ny Guinea i Indonesien, i området omkring Fuglehovedet (Doberai-halvøen) med øen Salawati og Sorong-egnen. Der er også registreret fund længere mod syd, ved Kaimana og Fakfak, men de er ikke bekræftet i faglitteraturen.

Oplysninger om, at arten også findes i Papua Ny Guinea, er uklare. Slægtens arter på Ny Guinea er blevet delt op, og tidligere angivelser dækker formentlig flere arter. Med sikkerhed kendes arten kun fra typelokaliteten, men den er formentlig langt mindre undersøgt, end det antyder.

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien.

LEVESTED

Arten lever i fugtig tropisk skov, hvor den holder sig på jorden og på de nederste grene, stammer og klippestykker. Den er delvis jordlevende og klatrer kun lavt. Om dagen gemmer den sig i hulheder, under bark og under nedfaldne stammer, og om natten går den på jagt.

Den kommer fra et køligt tropisk miljø, hvor der aldrig er tørt. Luften er mættet med fugt, og dyrene kan ligge og soppe i vand med jævne mellemrum. Der er kun få målinger fra levestedet. De temperaturer, der anbefales i terrariet, bygger derfor på erfaringer fra fangenskab og ikke på målinger i naturen.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 90 × 45 × 60 cm (længde × bredde × højde). Arten er stor og kraftig, og den bruger både gulv og lave grene, så bundarealet er vigtigere end højden. Et par kræver mere plads. Der er ingen faste mål for arten, men de generelle krav til nataktive, jordlevende gekkoer fra fugtige troper siger mindst 4 × 3 × 2 gange kropslængden (snude-kloak) til et par, og målene her ligger et godt stykke over det. Alternativt kan en stor plastkasse på omkring 100 liter med ventilationshuller fungere.

Indret med tykke grene, korkbark og korkrør i forskellige højder. Der skal altid være mindst ét tæt skjul, for dyret føler sig kun trygt, når det kan krybe ind. Planter, bladstrøelse og områder med levende sphagnum holder fugten og giver ly. Som bund bruges en tyk, fugtig blanding af kokosmuld og tørv, gerne med et lag sphagnum ovenpå. Indfangede dyr kan have parasitter, så hold nye dyr adskilt og få dem tjekket.

TEMPERATUR

Cyrtodactylus irianjayaensis kommer fra kølige tropiske områder og er ikke et dyr, der sidder i varmen. Om dagen er 22-26 °C passende, og om natten må temperaturen falde til 21-23 °C. Dyr, der har været holdt ved stuetemperatur uden at overstige 27 °C og uden at komme under 21 °C, har klaret sig fint i flere år og har endda formeret sig.

Der skal ikke være et varmt sted som hos ørkenarter. Brug ikke solplet eller varmelampe. Hold hele terrariet under 27 °C, og placer det på et køligt sted uden direkte sol. Kommer temperaturen op omkring 30 °C, tørrer luften ud, og dyret bliver stresset. Et digitalt termometer ved bunden og et højere oppe viser, om temperaturen holder sig.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kræver høj luftfugtighed, helt op til 100 % i de fugtigste perioder. Spray terrariet grundigt mindst to gange om dagen, så bunden og bladene er våde, og hold bunden konstant fugtig uden at den står i vand. Luftfugtigheden bør ligge på 70-100 %. Gode ventilationsåbninger er nødvendige, så luften ikke bliver stillestående og muggen.

Gekkoen bruger regelmæssigt vand til at ligge i. Stil en skål med frisk vand, der er stor nok til, at hele dyret kan sidde i den, og skift vandet ofte.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og kræver ikke stærkt lys. Almindelig, svag belysning i 12 timer om dagen er rigeligt, og et svagt månelys kan bruges til at følge dyret om natten. UVB er ikke dokumenteret som nødvendigt for arten. Et svagt UVB-lys til skyggedyr kan være en ekstra sikkerhed, hvis der er skygge og skjul i hele terrariet.

Brug ikke stærke spotlamper. De opvarmer og tørrer terrariet ud, og arten undgår stærkt lys.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

C. irianjayaensis er en grådig jæger og æder store byttedyr. Hovedfoderet er insekter som kakerlakker, store fårekyllinger og græshopper. Af og til kan der gives en nyfødt mus som variation. Insekterne må ikke være større end dyrets hovedbredde.

Pudr insekterne med kalk ved hver anden fodring og ved hver fodring, når hunnen lægger æg. Giv desuden et vitamintilskud med D3 en gang imellem. Fodr voksne dyr 2-3 gange om ugen om aftenen, og vælg mindre byttedyr til ungdyr, som fodres oftere.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er rolig, men stresses let og bør ikke håndteres. Den har lange, skarpe kløer og kan bide rigtig hårdt. Arbejd langsomt i terrariet, og hold afstand til dyrets skjul, så det ikke skræmmes. Dyrene er aktive om natten, og om dagen gemmer de sig.

De fleste holdes enkeltvis eller som par. Der er ikke dokumenteret, om flere hunner kan holdes sammen, og to hanner bør ikke holdes sammen. Som med andre arter i slægten er det klogt at have et ekstra terrarie til at skille dyrene ad, hvis der opstår uro.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet kan bestemmes på hannens hemipenisbuler ved halens rod og på de præanale porer foran kloakken. Der er ikke dokumenteret alder eller vægt for kønsmodning hos arten. Som en tommelfingerregel for store gekkoer bør både hanner og hunner være fuldt udvoksede, før de sættes sammen. Hunner, der bliver for tidligt sat i avl, mister kalk og kan få varige skader.

PARRING

Der findes kun få oplysninger om parringen. Arten er blevet opdrættet i fangenskab ved stuetemperatur året rundt. En særlig vinterhvile er ikke dokumenteret. Sæt hannen til hunnen i hendes terrarie, og hold øje med parringen. Skil dyrene ad, hvis hunnen jages eller bides.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Gekkoen lægger æg. Antal og interval er ikke dokumenteret for arten, men som hos de fleste arter i slægten lægger hunnen formentlig et eller to æg ad gangen og kun et par gange om året. Æggene graves formentlig ned i bunden, fx ved foden af en plante, så giv hunnen en dyb, fugtig æglægningsplads. En del af æggene kan være ubefrugtede.

INKUBATION

Æggene flyttes til en boks med fugtig vermiculite, hvor blandingen er fugtig, men ikke våd, og de bør ikke vendes. Rugetemperatur og varighed er ikke dokumenteret for arten. De 24-27 °C og 100-130 dage i faktaboksen er skøn, og klækningen kan tage længere. Hold temperaturen jævn, og undgå temperaturer over 28 °C.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Der er kun få erfaringer med opdræt af ungerne. Brug en lille boks med fugtigt underlag, skjul og lavt vand, og hold temperaturen på omkring 22-24 °C. Giv små insekter som springhaler og små fårekyllinger med kalk, så snart ungerne er begyndt at spise. Del ungerne tidligt, hvis der opstår bid eller nogen halter efter.

Sundhed og typiske fejl

Cyrtodactylus irianjayaensis er ikke dokumenteret for specifikke sygdomme. De mest sandsynlige problemer skyldes forkert miljø og er kendt fra beslægtede gekkoer:

- Varme over 27 °C eller for tør luft, som giver stress og dårlig appetit.
- Mug og hudproblemer i en bund, der er konstant våd og dårligt ventileret.

- Parasitter hos indfangede dyr. Få en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge med erfaring i krybdyr.
- Kalkmangel, hvis foderet ikke tilsættes kalk, især hos hunner, der lægger æg.
- Bid og stress, hvis dyret håndteres eller har for få skjul.

Søg dyrlæge, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.